

Краљевска породица Србије

Из народа, за народ

КРАЉЕВСКИ ДВОР
11040 Београд, Србија
Тел: 011 306 4000 Факс: 011 306 4040 kancelarija@dvor.rs
www.dvor.rs

Краљевски Дом Србије

Краљевска породица испред Краљевског Двора

С лева на десно: Њ.К.В. Принц Петар, Њ.К.В. Принцеза Катарина, Њ.К.В. Престолонаследник Александар, Њ.К.В. Принц Наследник Филип, Њ.К.В. Принц Александар

Следе биографије: Њ.К.В. Престолонаследника Александра
Њ.К.В. Принцезе Катарине
Њ.К.В. Принца Петра
Њ.К.В. Принца Наследника Филипа
Њ.К.В. Принца Стефана
Њ.К.В. Принцезе Марије
Њ.К.В. Принцезе Данице
Њ.К.В. Принца Александра

Његово Краљевско Височанство Престолонаследник Александар

После нацистичког напада и окупације Југославије у априлу 1941. године, млади Краљ Петар II са члановима владе напустио је земљу пред инвазијом немачких снага и отишао у Атину. Краљ и његови сународници одбили су да се предају завојевачима у складу са традицијом успостављеном од оснивача династије “Црног Ђорђа” Петровића – Карађорђа, вође херојског устанка Срба против Отоманског царства 1804. године. Из Атине Краљ Петар и његова влада одлазе најпре у Јерусалима затим у Каиро. Коначно, Краљ Петар II са владом прелази у Лондон. Краљ Петар II се оженио 1944.године у Лондону принцезом Александром од Грчке и Данске, кћерком Њ.В. грчког Краља Александра и Аспазије Манос.

Краљица Александра је 17. јула 1945. у лондонском хотелу Клериџис (Claridges) у којем су становали, родила сина – Њ.К.В. Престолонаследника Александра од Југославије. Престолонаследник Александар, наследник престола, рођен је на југословенској територији пошто је британска влада по наређењу премијера Сер Винстона Черчила прогласила апартман 212 хотела Клериџиз за југословенску територију. Његова Светост Патријарх српски Гаврило крстио је новорођеног Престолонаследника у Вестминстерској опатији, а кумови су били Краљ Џорџ VI и Њ.В. Краљица Елизабета II.

Недемократски комунистички режим Федеративне Народне Републике Југославије (ФНРЈ) је 1947. прогласио Престолонаследника Александра и његову породицу непријатељима државе (иако је Престолонаследник имао само две године), што је резултирало одузимањем држављанства и конфискацијом целокупне приватне имовине Краљевске породице. Уредба комунистичке владе којом је његовој породици одузето држављанство и конфискована приватна имовина била је дискриминаторна, политичка одлука која није била ни у складу са тадашњим законодавним системом у Југославији, а свакако није у складу са вредностима модерног света. Краљевска породица је била на мети овог декрета и означена као државни непријатељ. Комунистички режим, који је преузео власт у Београду после Другог светског рата, незаконито је спречио краља Петра II да се врати у своју земљу. Његово Величанство Краљ Петар никада није абдицирао. Краљ и Краљица живели су у егзилу у многим земљама (Сједињене Америчке Државе, Француска, Италија и Енглеска).

Њ.К.В. Престолонаследник Александар школовао се у школи Тринити (Њујорк, САД), Мари Жозеу (Marie-José), Швајцарска, Ле Розеју (Le Rosey), Швајцарска, Војној академији Калвер (Culver Military Academy), Индијана, САД, Гордонстону (Gordonstoun School), Шкотска и Милфилду (Millfield), Енглеска. Потом је ступио у Краљевску војну академију Велике Британије. Од 1966. године, као официр британске војске у којој је напредовао до чина капетана, служио је у 16./5. пуку Краљевских Копљаника на Блиском Истоку, у Италији, Западној Немачкој и Северној Ирској. Пошто је напустио војну службу 1972. године, Престолонаследник Александар, који говори неколико језика, посветио се међународној пословној каријери.

Иако је Краљ Петар II умро након дуге болести 1970. године, Престолонаследник је одлучио да у том тренутку не користи титулу Краља за коју је веровао да не представља много док је у изгнанству. У исто време, јасно је ставио до знања да се не одриче титуле нити династичких права на трон.

Године 1991. Престолонаследник Александар у пратњи своје супруге Њ.К.В. Принцезе Катарине и синова Њ.К.В. Принца Петра, Њ.К.В. Принца Наследника Филипа и Њ.К.В. Принца Александра допутовао је у Србију. Том приликом одушевљено су их поздравиле стотине хиљада људи који у Престолонаследнику виде оличење свега најбољег за демократску будућност у облику уставне парламентарне монархије.

Пре револуционарних промена 5. октобра 2000, Престолонаследник је посетио Србију 1992, 1995. и 2000. године. Он је такође посетио Црну Гору и Косово и Метохију 1999. године, а Босну и поново Црну Гору 2000. године.

Као убеђени борац за демократију и људска права, Његово Краљевско Височанство је одлучио 1989. године да се веома активно придружи борби свог народа да се ослободи наслеђа деценија диктатуре и ауторитарних режима. Престолонаследник Александар имао је састанке и био у сталном контакту са демократском опозицијом и демократски оријентисаним људима широм бивше Југославије. У новембру 1999. године Престолонаследник је сазвао у Будимпешти велику конференцију демократске опозиције.

После Будимпеште, уследио је састанак у Бања Луци у јануару 2000. године. У априлу исте године Престолонаследник је сазвао велики кључни скуп у престоници Грчке, Атине. После конференције у Атени, Престолонаследник и вође опозиције присуствовали су симпозијуму у Школи за државну управу „Џон Кенеди“ Универзитета Харвард. Ови састанци довели су до убедљиве изборне победе тадашње српске опозиције на септембарским изборима 2000. године. Престолонаследник Александар неуморно доприноси сарадњи и јединству међу демократским политичким странкама у процесу преображаја своје отаџбине у једно истински демократско друштво за све грађане, без обзира на њихово политичко убеђење, вероисповест и етничко порекло.

Престолонаследник много путује, среће се са великим бројем светских лидера, политичара и парламентарца и даје многобројне интервјуе медијима. Његово Краљевско Височанство венчао се 1972. године у Виламанрике де ла Кондеса (Villamanrique de la Condesa) у Шпанији са Њеним Царским и Краљевским Височанством Принцезом Маријом да Глоријом од Орлеана и Браганце, из бразилског Царског Дома. У том браку рођена су три сина: најстарији – Принц Петар – рођен 1980. године у Чикагу, у америчкој држави Илиноис, и близанци – Њ.К.В. Принц Наследник Филип и Принц Александар – 1982. године у Ферфаксу, у америчкој држави Вирџинија. Брак је окончан 1983. године.

Престолонаследник се оженио 1985. године у Лондону Катарином Батис из Атине. Кум на венчању био је Његово Величанство грчки Краљ Константин, а сведок је био Њ.К.В. Принц Томислав од Југославије, стриц Престолонаследника Александра. Венчање је обављено у Српској православној цркви у Лондону.

Њ.К.В. Престолонаследник Александер има двоје унучади, Њ.К.В. Принца Стефана (рођеног 25. фебруара 2018) и Њ.К.В. Принцезу Марију (рођену 5. новембра 2023.).

15. маја 2015, декретом председника Републике Франсуске, Његово Краљевско Височанство Престолонаследник Александар одликован је највишим француским одликовањем, орденом Легије части у рангу командира.

Престолонаследник и његова породица живе у Краљевском Двору у Београду од 17. јула 2001. године. Краљевски комплекс се састоји од два двора, Краљевског и Белог, и још увек представља конфисковану приватну својину. Међутим, Престолонаследнику Александру дозвољено је да тамо живи, под тешким условима.

Њ.К.В. Престолонаследник Александар воли скијање, једрење, скијање на води, роњење и подводну фотографију. Титулу шампиона британске војске у скијању освојио је 1972. године. У круг Престолонаследниковог интересовања спадају и музика, позориште, информациона технологија и текући догађаји широм света.

Њено Краљевско Височанство Принцеза Катарина

Њено Краљевско Височанство Принцеза Катарина рођена је у Атини (Грчка) 13. новембра 1943. године, од оца Роберта Батиса и мајке Ане.

Принцеза Катарина школовала се у Атини и Лозани (Швајцарска). Њ.К.В. је студирала бизнис на Универзитету Денвер у Колораду, и на Универзитету Далас у Тексасу. Принцеза Катарина бавила се неколико година бизнисом у Сједињеним Државама. 2007. године Принцези Катарино је додељено звање почасног доктора наука на Универзитету Шефилд у Великој Британији.

Њено Краљевско Височанство била је претходно удата и има двоје деце: Дејвида и Алисон. Дејвид има сина Александра док Алисон има четворо деце: Аманду, Стефани, Николаса и Мајкла са којима живи у Сједињеним Државама. Принцеза Катарина је много путовала, а живела је у Аустралији, Африци и Сједињеним Државама.

Принцеза Катарина упознала је Његово Краљевско Височанство Престолонаследника Александра 1984. године у Вашингтону (САД), а венчали су се у Лондону 21. септембра 1985. године. Кум им је био Њ.К.В. грчки Краљ Константин, а стари сват Њ.К.В. Краљевић Томислав, стриц Престолонаследника Александра.

Принцеза Катарина веома је активна на пољу хуманитарног рада, нарочито након избијања сукоба на простору некадашње Југославије. Њено Краљевско Височанство помаже посебно деци и старијим лицима, а затим и свима којима је помоћ потребна без обзира на њихово верско или етничко порекло. Принцеза Катарина је покровитељ неколико хуманитарних организација, укључујући хуманитарну организацију “Лајфлајн” (Lifeline Humanitarian Organization), која већ више од 25 година, има канцеларије у Чикагу, Њујорку, Торонту, Лондону и Атини. Почетком августа 2001 у Београду је основана Фондација Њ.К.В. Принцезе Катарине, са задатком да настави и прошири хуманитарне активности.

Године 1991. Престолонаследник Александар у пратњи своје супруге Њ.К.В. Принцезе Катарине и синова Њ.К.В. Принца Петра, Њ.К.В. Принца Наследника Филипа и Њ.К.В. Принца Александра допутовао је у Србију. Том приликом одушевљено су их поздравиле стотине хиљада људи који у династији Карађорђевић виде оличење свега

најбољег за демократску будућност у облику уставне парламентарне монархије. Пре 5. октобра 2000, Принцеза је такође посетила Србију 1992, 1993, 1994, 1995, и 2000. Она је такође посетила Црну Гору и Косово 1999. године, а Босну 2000. године. Престолонаследник Александар и Принцеза Катарина настанили су се у Краљевском Двору у Београду 17. јула 2001.

Њено Краљевско Височанство говори грчки, енглески и француски и служи се шпанским. Принцеза Катарина воли музику, књижевност, позориште и кулинарство. Више од свега ужива у хуманитарном раду и радости давања.

Његово Краљевско Височанство Принц Петар

Њ.К.В. Принц Петар је рођен 5. фебруара 1980. у Чикагу у држави Илиноис. Најстарији је син Њ.К.В. Престолонаследника Александра и Њ.Ц.К.В. Принцезе Марије да Глорије од Орлеана и Браганце. Принц Петар је унук Њ.В. Краља Петра II и Њ.В. Краљице Александре. Његов крштени кум је Њ.К.В. Кнез Александар од Југославије, син Њ.К.В. Кнеза Намесника Павла од Југославије.

Принц Петар је живео у Чикагу до краја 1981. године, када се са својим родитељима преселио у Вирџинију. Током 1983, прво је ишао у предшколску установу Тајсонов угао у Вирџинији а затим је кренуо у школу. Године 1985. у узрасту од пет година придружио се свом оцу Престолонаследнику Александру и

Принцези Катарини у Лондону где је ишао у једно од најбољих обданишта заједно са својом браћом.

Принц Петар са тринаест година уписао је Краљевску школу у Кентерберију у Енглеској, где је дипломирао 1998. године са три нивоа „А“ из уметности, шпанског и француског језика и десет оцена ГЦСЕ (Опште сведочанство о средњем образовању)..

Похађао је и са успехом завршио курс Камбервел колеџа за уметност Института у Лондону. Принц Петар се усавршавао у Европи на пољу дизајна и илустровања углавном у Севиљи и Барселони. У престижној школи дизајна на Роуд Ајленду на Источној обали Сједињених држава усавршавао се годину дана након чега је уследила успешна каријера у Лондону и Њујорку у области графичког дизајна и уметности где је имао прилику да сарађује са бројним познатим брендovima и међународним клијентима. Пасионирано се интересује за развој визуалних концепата кроз сарадњу са ствараоцима из других области интересовања зарад постизања разноврсности идеја и медија комуникације.

Његово Краљевско Височанство Принц Наследник Филип

Његово Краљевско Височанство Принц Наследник Филип рођен је у Ферфаксу у Вирџинији, САД, 15. јануара 1982. Он је брат близанац Њ.К.В. Принца Александра, и први у реду наслеђа престола. Син је Њ.К.В. Престолонаследника Александра и Њеног Царског и Краљевског Височанства Принцезе Марије да Глорије од Орлеана и Браганце. Принц Филип је унук Њ.В. Краља Петра II и Њ.В. Краљице Александре. Крштени кумови су му Њ. В. грчки Краљ Константин, Њ. В. шпанска Краљица Софија и Њ. К. В. Војвоткиња од Калабрије.

Његово Краљевско Височанство Принц Наследник Филип и Њ.К.В. Принцеза Даница венчали су се у Саборној цркви у Београду. Венчање је служио Његова Светост Патријарх српски Г. Иринеј. Кума је била Њ.К.В. Принцеза Викторија од Шведске, а кум Њ.К.В. Принц Петар.

Њиховим Краљевским Височанствима Престолонаследнику Александру и Принцези Катарини, као и свим присутнима, била је посебна част што су венчању присуствовали Њено Величанство Краљица Софија од Шпаније и Њено Краљевско Височанство Принцеза Викторија од Шведске, наследница шведског престола. Из Шпаније су дошли младожењина мајка Њено Царско и Краљевско Височанство Принцеза Марија де Глорија од Орлеана и Браганце, Војвоткиња од Сегорбе са супругом Војводом од Сегорбе.

Њихова Краљевска Височанства Принц Наследник Филип и Принцеза Даница имају двоје деце, Њ.К.В. Принца Стефана (рођеног 25. фебруара 2018) и Њ.К.В. Принцезу Марију (рођену 5. новембра 2023).

Принц Наследник Филип је живео у Вирџинији до 1984. године. Заједно са братом близанцем принцем Александром похађао је вртић у Севиљи, Шпанија. Године 1985. у доби од три године принц Филип и његов брат близанац принц Александар придружили су се свом оцу Престолонаследнику Александру и Принцези Катарини у Лондону где су ишли у вртић. Са шест година уписали су се у једну од најбољих основних школа у Лондону. Затим су са тринаест година принц Филип и принц Александар похађали један од најбољих интерната у Енглеској, Краљевску школу у Кантерберију.

Принц Филип је 2000. године дипломирао на Краљевској школи у Кентерберију у Енглеској са оценама три „А“ нивоа и десет ГЦСЕ. Принц Наследник Филип је дипломирао на Универзитетском колеџу у Лондону (УЦЛ) са дипломом из хуманистичких наука и након тога је радио у Ландсбанци у лондонском Ситију. Принц Филип је завршио Хотелијерску школу у Лозани (ЕХЛ) у Швајцарској и радио је у хотелу Риц у Лондону. Принц Филип је радио за ИКОС, глобални хеџ фонд, на Кипру. Сада ради са реномираним глобалним менаџером имовине у Лондону. Принц Филип говори српски, енглески, шпански и француски.

Принц Наследник Филип је љубитељ сурфинга, сноубординга, фудбала и вежбања. Године 2010. је истрчао Атински маратон, 2011. Београдски полу-маратон, а 2014. Лондонски маратон. Интересују га сликарство, финансијска тржишта, музика и метеорологија. Пре 5. октобра 2000. године посетио је Србију и Босну. Принц Филип и Краљевска породица настанили су се у Краљевском Двору у Београду 17. јула 2001. године.

Његово Краљевско Височанство Принц Стефан

Фото – Ана Марија Јовановић

Његово Краљевско Височанство Принц Стефан, син Њихових Краљевских Височанстава Принца Наследника Филипа и Принцезе Данице, рођен је у Београду 25. фебруара 2018. године. Унук је Његовог Краљевског Височанства Престолонаследника Александра и Њеног Царског и Краљевског Височанства Принцезе Марије да Глорије од Орлеана и Браганце, и праунук Њихових Величанстава Краља Петра II и Краљице Александре од Југославије. Други је у реду наследства Краљевске породице Србије, после свог оца. Принц Стефан похађа основну школу у Београду, где и живи са родитељима и сестром, Њ.К.В. Принцезом Маријом.

Са благословом Његове Светости блаженопочившег Патријарха српског Иринеја, звона београдског храма Светог Саве огласила су се поводом рођења новог члана српске Краљевске породице. То је био први пут да је 49 звона највећег православног храма на Балкану објавило

такво рођење. Такође, његово рођење објавила су и звона цркве Светог Ђорђа на Опленцу и манастира Жиче. Било је то прво рођење мушког детета у Краљевској породици у Србији, после 90 година, када је у Београду рођен Њ.К.В. Краљевић Томислав, брат Њ.В. Краља Петра II.

Патријарх српски Г. Иринеј крстио је младог Принца Стефана у Дворској капели Светог Андреја Првозваног на Дедињу, 15. децембра 2018. године. Кумови Принца Стефана су Њ.К.В. Принц Александар (брат близанац Њ.К.В. Принца Наследника Филипа), г-ђа Петра Лазаревић и г-дин Душан Антуновић, дугогодишњи породични пријатељи принчевског пара, Принца Филипа и Принцезе Данице. Заједно са Патријархом, крштење је богослужио и Његово Преосвештенство покојни Епископ шабачки Лаврентије, који је 1983. године крстио Принчеве Филипа и Александра у дворцу Виљаманрике (Villamanrique) надомак Севилје. Принц Стефан је на крштењу носио одећу у којој је 1923. године у Београду крштен Њ.В. Краљ Петар II. Крштење је обавио Његова Светост Патријарх српски Димитрије, а кум је био британски Краљ Џорџ V.

Њено Краљевско Височанство Принцеза Марија

Фото – Ана Марија Јовановић

Њено Краљевско Височанство Принцеза Марија, кћерка Њ.К.В. Принца Наследника Филипа и Њ.К.В. Принцезе Данице, рођена је у Београду 5. новембра 2023. године.

Са благословом Његове Светости Патријарха српског Порфирија огласила су се звона београдског храма Светог Саве најављујући рођење новорођеног члана Краљевске породице Србије. То је други пут да је 49 звона највећег православног храма на Балкану објавило такво рођење, након што је на исти начин дочекан долазак на свет брата Принцезе Марије, Њ.К.В. Принца Стефана. Истим поводом огласила су се и звона цркве Светог Ђорђа на Опленцу, као и манастира Грачанице и Жиче.

Ово рођење женског детета било је прво у владајућој грани Краљевске породице Србије, после 139 година, када је рођена Принцеза Јелена, кћерка Њ.В. Краља Петра I.

Њено Краљевско Височанство Принцеза Даница

Њено Краљевско Височанство Принцеза Даница венчала се са Његовим Краљевским Височанством Принцем Филипом у Београду 7. октобра 2017. Њихова Краљевска Височанства Принц Наследник Филип и Принцеза Даница имају двоје деце, Њ.К.В. Принца Стефана (рођеног 25. фебруара 2018) и Њ.К.В. Принцезу Марију (рођену 5. новембра 2023).

Принцеза је рођена у Београду 1986. године, а живи у Паризу од 1992. године. Највећи део студија Принцеза Даница завршила је у Паризу. Дипломирала је на графичком дизајну и визуелним комуникацијама на Академији примењених уметности у Паризу као и на студијама Упоредне Књижевности и Славистике на Универзитету Сорбона-Париз. У Лондону, Принцеза је завршила мастер студије графичког дизајна и комуникација на Челзи колеџу за уметност и дизајн – Универзитет уметности у Лондону.

Позната под уметничким именом Дана МААР, поред основне професије графичког дизајна, принцеза Даница креативно се изражава као колажиста. Њен већ препознатљив стил манифестује се кроз колаже које она ствара и активно излаже кроз самосталне и групне изложбе и уметничке сајмове, чиме постаје део културног миљеа Београда и Париза.

Од бројних самосталних изложби у Београду Њено Краљевско Височанство имала је самосталне изложбе у галеријама у Паризу: Galerie Origines и Galleries Artessepia у оквиру манифестације Carré Rive Gauche, Saint-Germain des Près, 2007. и 2008. године. Њени колажи такође су изложени на Бијеналу савремене уметности у Паризу 2008, 2010. и 2014. Принцеза је члан Удружења ликовних и примењених уметника Србије (УЛУПУДС) у одељењу за дизајн од 2010. године.

Међу бројним оствареним пројектима у оквиру основне професије Њеног Краљевског Височанства, графичког дизајна и визуелних комуникација, њен пројекат „Портрети архитеката – ретроспективна изложба чланова архитектонског одељења УЛУПУДС 1953-2010“, добио је награду БИНА (Међународна недеља архитектуре Београда) за Архитектонски догађај 2010. године, као и награду Мајског салона Удружења ликовних и примењених уметника Србије (УЛУПУДС) 2011. године.

Принцеза Даница говори српски, француски, енглески и шпански језик.

Његово Краљевско Височанство Принц Александар

Његово Краљевско Височанство Принц Александар рођен је у Ферфаксу у Вирџинији, САД, 15. јануара 1982. Он је брат близанац Њ.К.В. Принца Наследника Филипа и трећи у реду наслеђа Престола (после брата Њ.К.В. Принца Филипа и синовца, Њ.К.В. Принца Стефана). Син је Њ.К.В. Престолонаследника Александра и Њеног Царског и Краљевског Височанства Принцезе Марије да Глорије од Орлеана и Браганце. Принц Александар је унук Њ.В. Краља Петра II и Њ.В. Краљице Александре. Крштени кумови су му Њ. В. шпанска краљица Софија, Њ. В. грчки Краљ Константин и Њ. К. В. Војвоткиња од Калабрије.

Принц Александар је живео у Вирџинији до 1984. године. Заједно са братом близанцем принцем Филипом похађао је вртић у Севиљи, Шпанија. Године 1985. у узрасту од три године принц Александар и његов брат близанац принц Филип придружили су се свом оцу Престолонаследнику Александру и Принцези Катарини у Лондону где су ишли у вртић. Са шест година уписали су у једну од најбољих основних школа у Лондону. Затим су са тринаест година принц Филип и принц Александар похађали један од најбољих интерната у Енглеској, Краљевску школу у Кентерберију.

Принц Александар је 2000. године дипломирао на Краљевској школи у Кентерберију у Енглеској са оценама три „А“ нивоа из шпанског, француског и државне управе и политике и десет ГЦСЕ оцена. Принц Александар је студирао на Унивезитету у Сан Франциску (УСФ) где је дипломирао на студијама комуникације, са нагласком на односима са јавношћу и журнализмом. Принц Александар је завршио студије на Америчком универзитету где је стекао звање магистра Ликовне уметности у оглашавању. Тренутно ради у области електронског издаваштва на Интернету у Сједињеним Државама.

Принц Александар се бави уметношћу, фотографијом, музиком, филмом, сурфингом, сноубордингом, рођењем, музејима, кулинарством, књижевношћу, тенисом, кошарком и фудбалом. Говори српски, енглески, шпански и француски.

Пре 5. октобра 2000. Принц Александар посетио је Србију 1991. године и Босну 2000. године. Принц Александар и Краљевска породица настанили су се у Краљевском Двору у Београду 17. јула 2001. Путовао је по Европи и САД, а посетио је и Блиски Исток, Југоисточну Азију, Средњу и Јужну Америку.

Поредак линије наслеђивања

Поредак линије наслеђивања

Након Њ.К.В. Престолонаследника Александра
(сина Њ.В. Краља Петра II):

Њ.К.В. Принц Наследник Филип (близанац) син Њ.К.В.
Престолонаследника Александра, 15. јануар 1982.

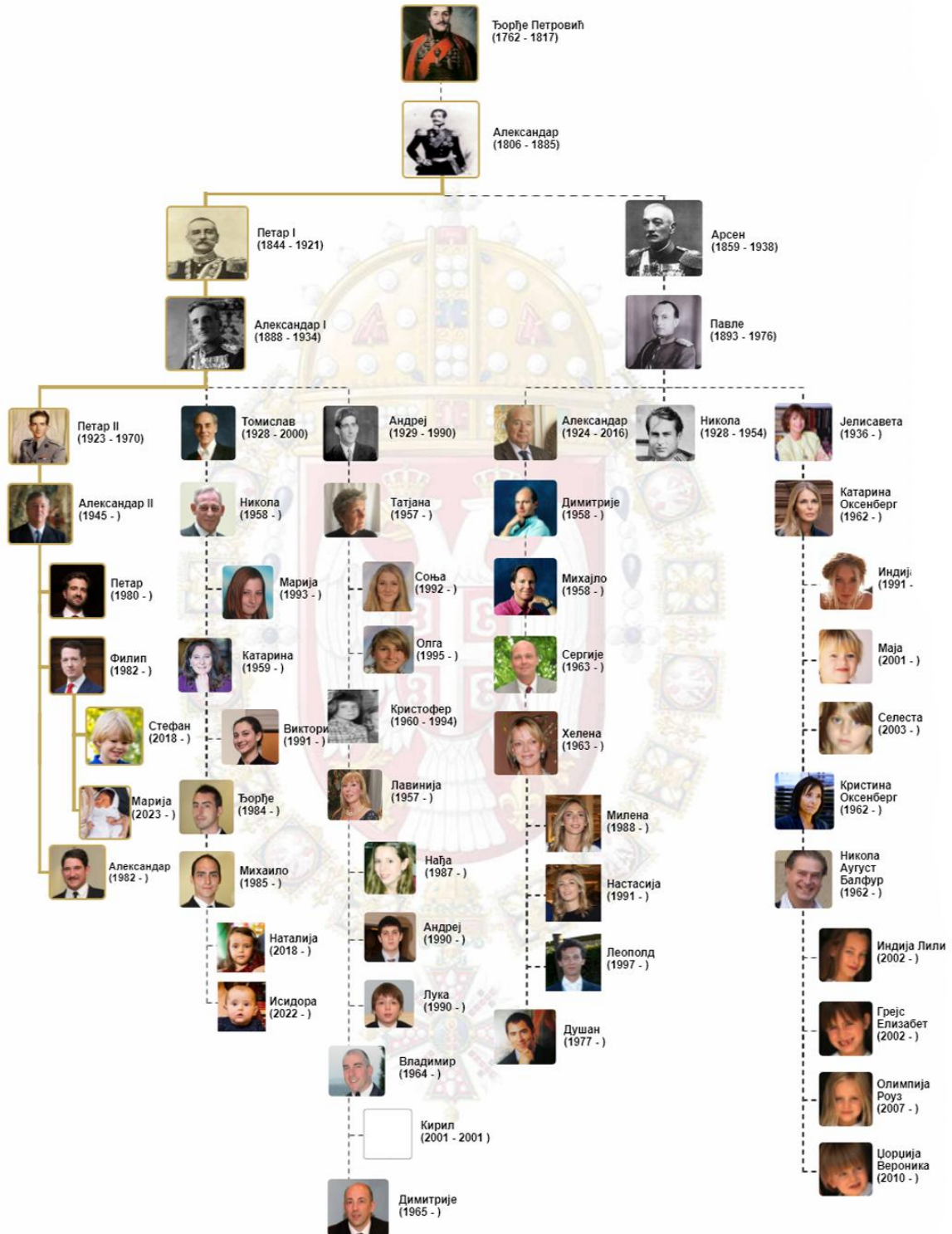
Њ.К.В. Принц Стефан, 25 фебруар 2018.

Њ.К.В. Принц Александар (близанац) син Њ.К.В. Престолонаследника
Александра, 15. јануар 1982.

4. Њ.К.В. Принц Никола, син Њ.К.В. Краљевића Томислава, 15. јануар 1958.
5. Њ.К.В. Принц Ђорђе, син Њ.К.В. Краљевића Томислава, 25. мај 1984.
6. Њ.К.В. Принц Михаило, син Њ.К.В. Краљевића Томислава, 15. децембар 1985.
7. Њ.К.В. Принц Владимир, син Њ.К.В. Краљевића Андреја, 11. март 1964.
8. Њ.К.В. Принц Димитрије, син Њ.К.В. Краљевића Андреја, 21. април 1965.

Породично стабло Краљевске Породице

Званични портрет наследне линије Краљевског дома Србије

Историја Династије

Династија Карађорђевић стара је два века. Године 1804. имућни српски трговац Ђорђе Петровић, касније познат као Карађорђе, подигао је Србе у устанак против Отоманске империје, која је Балкан држала под својим јармом.

Устанак је био успешан, и Карађорђе је оформио владу у Београду. Године 1811. проглашен је за владара, а његова породица добила право наслеђа.

Године 1813. Турци су се вратили у Београд, а Карађорђе се повукао у Аустрију. Његов син, Кнез Александар I, вратио се у Србију као владар 1842. год., али је 1858. год. свргнут са престола.

20. век

Године 1903. Скупштина је одлучила да Принц Петар Карађорђевић – Карађорђевићев унук – ступи на престо. Са Краљем Петром I у Србији је почела ера демократије и либералног управљања земљом. Сам Краљ је већ раније био превео на српски језик есеј Џона Стјуарта Мила “О Слободи”.

Иако су балкански ратови 1912. и 1913. год. резултирали територијалним ширењем Србије, бес због аустријске анексије Босне и Херцеговине тињао је у суседним земљама Србији и Црној Гори. Жеља народа за независношћу од Аустрије, довела је до атентата на аустријског Надвојводу Франца Фердинанда 1914. год. у Сарајеву, чиме је запаљена варница I Светског рата.

После Првог светског рата

Пред крај рата 1918. год. представници три јужнословенска народа прогласили су сопственом иницијативом нову Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца под круном Петра I, који је преминуо три године касније.

Краљ Александар I, који је од 1914. год. вршио дужност Принца Регента уместо болесног оца, прославио се у народу као учесник Балканских ратова и I Светског рата. Године 1922. оженио се румунском Принцезом Маријом. Имали су три сина: Престолонаследника Петра и Краљевиће Томислава и Андреја.

Нова краљевина суочила се са многим проблемима. Суседне државе желеле су делове њене територије, а трвења између Хрвата и Срба су расла. Године 1929. постало је јасно да Краљ нема другог избора до да наметне непосредну краљевску владавину. То је урадио преко воље, обећавши да ће у преименованој краљевини Југославији обновити демократију када се постигне национално јединство и искорени корупција државног апарата. Године 1934. Краља је у Марсеју, убио македонски терориста који је радио за рачун хрватских екстремиста, уз мађарску и италијанску подршку. У нападу је погинуо и француски министар спољних послова Луј Барту.

Син Краља Александра I, Престолонаследник Петар, имао је само 11 година када му је отац убијен, а он постао Краљ. Додељена су му три регента. Његов стриц, Кнез Павле, ожењен грчком Принцезом Олгом – постао је један од регената.

Други светски рат – укидање монархије од стране комуниста

До 1941. год. сви југословенски суседи су пали под контролу нациста. Упркос пробританске оријентације Принца Павла, у тежњи да избегне крвопролиће, Регент је осећао обавезу да потпише пакт о ненападању са Немачком и Италијом. Убрзо након тога, 17. марта 1941. год. Принц Павле и друга два регента, као и Краљевска влада, свргнути су војним ударом, а млади Краљ Петар II проглашен је пунолетним.

Недељу дана касније Немачка, Бугарска, Мађарска и Италија напале су Југославију и војска је била принуђена да капитулира. Краљ Петар II и југословенска влада повукли су се преко Атине, Јерусалима и Каира у Лондон, где су се поридружили бројним владама у изгнанству пред нацистичком окупацијом Европе.

Југославија је раскомадана како би се удовољило захтевима Италије, Бугарске, Мађарске и Немачке, и свеже проглашене марионетске државе Хрватске. Немачка је окупирала Србију, а Италија Далмацију и Црну Гору.

Упркос слому Југословенске војске у земљи су се оформила два супарничка покрета отпора. Први је био Краљевска војска у Отаџбини, позната и као Четнички покрет, на челу са лојалистом, генералом Драгољубом (Дражом) Михаиловићем, Министром одбране владе у изгнанству. Други је био револуционарни партизански покрет, који је водио комуниста Јосип Броз – касније познатији као Тито. Последица је био крвави грађански рат.

Савезници су најпре подржавали Михаиловића, а онда су се преорјентисали на Тита. Године 1944., у пратњи совјетских тенковских бригада, партизани су ушли у Београд и оформили комунистичку владу. Титова комунистичка влада погубила је генерала Михаиловића и друге лојалне официре 1946. године, након монтираног судског процеса ког је међународна заједница осудила.

Наредне године, у новембру, монархија је незаконито укинута, без референдума, а Југославија се преобразила и током више од четири деценије остала тоталитарна једнопартијска држава под влашћу комунистичке партије. Њиховом Величанству Краљу Петру II, Краљици Александри и њиховом сину Престолонаследнику Александру (рођеном 17. јула 1945) комунистички режим је 1947. одузео држављанство и забранио им повратак у Југославију, и конфисковао целокупну приватну имовину. Краљ Петар II никада није абдицирао и остао је у изгнанству до краја живота. Држављанство је Краљевској породици враћено 2001. године.

17. јула 2001. године Престолонаследник Александар, његова супруга Принцеца Катарина и његова три сина, Принц Петар, Принц Филип и Принц Александар вратили су се у свој дом, Краљевски Двор у Београду. Краљевски Двор је био резиденција Краља Александра I и Краља Петра II. Краљевска Породица коначно се вратила кући после скоро 60 година изгнанства.

Његово Величанство Краљ Петар II

Њ.В. Краљ Петар II (1923 - 1970)

Његово Величанство Краљ Петар II од Југославије био је прворођени син Краља Александра I и Краљице Марије од Југославије. Краљ Петар II рођен је у Београду 6. септембра 1923. године, а крштени кум му је био краљ Џорџ V. Његово образовање започело је у Краљевском Двору у Београду, након чега је похађао школу Сандроид у Енглеској, коју је напустио након убиства свог оца 1934. године. Пошто је Краљ Петар II имао 11 година и био малолетан у време атентата на свог оца, формирано је Намесништво састављено од три намесника, међу којима је био и његов стриц, Принц Павле Карађорђевић.

Почетак Другог светског рата 1939. ставио је Краљевину Југославију пред тешку одлуку: да ли да приступи Тројном пакту (Немачка – Италија – Јапан) или да се супротстави неупоредиво снажнијем непријатељу. Одлука Принца Павла да потпише понуђени уговор наишла је на жестоке протесте у земљи, који су 27. марта 1941. довели до кризе владе и државног удара. Краљ Петар проглашен је пунолетним, и одмах преузео овлашћења од Намесништва.

Југословенска војска није могла да се одупре предстојећој инвазији нацистичке Немачке која је уследила: Југославија је била окупирана за 11 дана. Краљ Петар II био је приморан да заједно са владом емигрира, прво у Грчку и Палестину, а затим у Египат. У јуну 1941. стигао је у Енглеску, где је прихваћен као симбол противљења нацизму. За време свог избеглиштва Краљ Петар II је довршио школовање у Кембриџу, након чега се придружио енглеском Краљевском ваздухопловству (РАФ).

Упркос слому југословенске војске у земљи су оформљена два супарничка покрета отпора. Први је био ројалистички на челу са генералом Драгољубом (Дражом) Михаиловићем, Министром одбране владе у изгнанству. Други је био комунистички партизански покрет, који је водио комуниста Јосип Броз – касније познатији као Тито. Последица је био крвави грађански рат.

Савезници су најпре подржавали Михаиловића, а онда су се преоријентисали на Тита. Године 1944, у пратњи совјетских тенковских бригада, партизани су ушли у Београд и оформили комунистичку владу. Наредне године, у новембру, монархија је незаконито, без референдума укинута, а Југославија се преобразила и током више од четири деценије остала тоталитарна једнопартијска држава под влашћу комунистичке партије.

Краљ Петар II никада није абдицирао. Године 1947. комунистичка власт је одузела држављанство и конфисковала имовину Краљевској Породици. У изгнанству је прво живео у Лондону са својом супругом (1944. године оженио се Принцезом Александром од Грчке и Данске, кћерком Њ.В. Краља Александра од Грчке и Аспазије Манос) и сином Александром, рођеним 1945. године.

Последње године живота провео је у Америци. После дуге и тешке болести умро је у денверској болници 3. новембра 1970, а сахрањен је у цркви Светог Саве у Либертвилу. Он је једини краљ сахрањен у Сједињеним Америчким Државама. Његови посмртни остаци су пренети у Задужбинску Цркву Светог Ђорђа на Опленцу 26. маја 2013.

Његово Величанство Краљ Александар I

Александар I, југословенски Краљ, други син Краља Петра I и Кнегиње Зорке, рођен је на Цетињу 16. децембра 1888. Кум на крштењу био му је, преко изасланика, руски цар Александар II. Детињство је провео у Црној Гори, а основну школу завршио у Женеви. Даље школовање наставио је у војној школи у Петрограду, а потом у Београду. Након смрти Краља Петра I, он ступа на престо Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца.

Судбински преокрет у животу младог Принца Александра наступио је 1909, када се његов старији брат, Принц Ђорђе одрекао права наследства престола. Као престолонаследник, Принц Александар је приступио реорганизацији војске, припремајући је за коначан обрачун са Отоманским Царством.

У Првом балканском рату 1912, Престолонаследник Александар је као заповедник Прве армије водио победоносне битке на Куманову и Битољу, а потом 1913. у Другом балканском рату битку на Брегалници. У Првом светском рату био је врховни заповедник српске војске у биткама на Церу и Колубари 1914, кад је српска војска потпуно разбила војску Аустро-Угарске монархије. Године 1915. нападнута од Аустро-Угарске, Немачке и Бугарске, Србија је подлегла у неравноправној борби. Са многим губицима српска војска се, заједно са старим Краљем Петром I и Престолонаследником Александром повукла преко Албаније на острво Крф, где је реорганизована.

Када се Краљ Петар I због болести делимично повукао од владарских послова, Престолонаследник Александар је постао Регент. После опоравка и попуне српска војска је исте године однела велику победу на Солунском фронту, на Кајмакчалану. Завршне операције пробоја Солунског фронта у јесен 1918, српска војска је извршила под врховном командом Регента Александра, са одличним командним кадром у који спадају војводе Живојин Мишић, Степа Степановић и Петар Бојовић.

После војничких дошли су и државнички успеси. Након одлука српске Народне скупштине и Народног Вијећа у Загребу, Регент Александар је прогласио уједињење Срба, Хрвата и Словенаца у једну државу, 1. децембра 1918. Овим чином остварени су идеали о уједињењу јужних Словена, за које су се залагали његов отац и деда.

После смрти Краља Петра I 16. августа 1921, Регент Александар је постао Краљ Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. 1922. године оженио се принцезом Маријом од Румуније. У том браку рођена су три сина – Петар, Томислав и Андреј.

На плану унутрашње политике, у Краљевини Срба, Хрвата и Словенаца (СХС) дошло је до озбиљне државне кризе изазване заоштреним партијским и међунационалним односима. Због атентата у Народној скупштини и хаотичног стања у земљи Краљ Александар I укида Устав 1929, а затим мења назив државе Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца у Краљевина Југославија, и уместо наслеђених историјских покрајина, реорганизује државну управу стварајући девет бановина. Пошто је Краљ проценио да су се политичке прилике у земљи смириле, проглашен је 1931. нови Устав, познат као „Октроисани устав“. Уверен да ће се државна криза трајно решити тек стварањем југословенске нације, Краљ Александар I је покушао да тај циљ оствари спровођењем политике тзв. „интегралног југословенства“, која се показала као неуспешна.

У спољној политици, интензивно је радио на склапању међудржавних одбрамбених савеза усмерених против сила које су тежиле ревизији Версајског система мировних уговора. Његовом заслугом створена је 1921. Мала Антанта (Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца, Румунија и Чехословачка). Савез са Француском склопљен је 1927, а 1934. образован је савез између Југославије, Румуније, Турске и Грчке.

Приликом државне посете Француској, у коју је отпутовао да би учврстио одбрамбени савез против нацистичке Немачке, Краљ Александар I убијен је у Марсеју, 9. октобра 1934. заједно са француским министром иностраних послова господином Лујом Бартуом. Његова смрт дубоко је потресла читаву Југославију, а његово тело испратиле су стотина хиљада људи читавим путем до Опленца, где је сахрањен у маузолеју цркве Светог Ђорђа задужбине Краља Петра I. Народна скупштина и Сенат Краљевине Југославије назвали су га Витешки Краљ Александар I Ујединитељ.

Његово Величанство Краљ Петар I

Краљ Петар Први Карађорђевић рођен је као пето дете Кнеза Александра и Кнегиње Персиде (кћерке Војводе Јеврема Ненадовића) на Петровдан, 11. јула 1844. године. Основну школу и гимназију завршио је у Београду, а даље школовање је наставио у Швајцарској у заводу Венел-Оливије у Женеви. По завршеном школовању септембра 1861, Кнежевић Петар се уписује у париски Колеж Сен Барб, а 1862. у чувену војну академију у Сен-Сиру коју завршава 1864. године.

У Паризу се бавио фотографијом и сликарством, и усавршавао своје војничко и политичко образовање. Оно му је отворило видике идеја политичког либерализма, парламентаризма, демократије и њених институција. Почетком 1868, са свега 24 године, Кнежевић Петар је у Бечу штампао свој превод књиге енглеског политичара и филозофа Џона Стјуарта Мила “О слободи”, са својим

предговором, који ће касније постати његов политички програм.

После убиства Кнеза Михајла у мају 1868, политички кругови блиски династији Обреновић прикључили су новом српском Уставу и одредбу којом се породици Карађорђевић забрањује повратак у отаџбину и одузима сва имовина.

Кнежевић Петар се придружио Легији странаца француске војске 1870. и са њом је учествовао у рату између Француске и Пруске, због чега је одликован Орденом Легије части. Године 1875. радио је на организовању и активно учествовао у босанско-херцеговачком устанку. Након неуспеле Тополске буне 1877, водио је живу политичку активност.

У лето 1883. године на Цетињу се оженио Кнегињом Љубицом – Зорком, најстаријом кћерком црногорског Књаза Николе. У том браку рођено је петоро деце: кћерке Јелена и Милена (умрла као дете), и синови Ђорђе (одрекао се права наследства престола 1909), Александар и Андрија (умро као дете). После краћег боравка у Паризу, породица Карађорђевић преселила се на Цетиње, где је остала следећих десет година. Због лошег материјалног положаја, Кнежевић Петар продао је кућу у Паризу 1894, и настанио се са породицом у Женеви. Његови контакти са људима из Србије, нарочито са вођом радикала Николом Пашићем никада нису престајали.

Током 1897, Кнежевић Петар одлази у Русију, и бива примљен код цара Николаја II. Три године касније покушао је да се споразуме са Краљем Александром Обреновићем о признавању принчевске титуле и повраћају одузете имовине, али без успеха. Кнежевић Петар је још више појачао своју политичку активност за повратак у Србију. Године 1901. настојао је да ступи у ближе односе са Аустро-Угарском, нудећи јој свој политички програм.

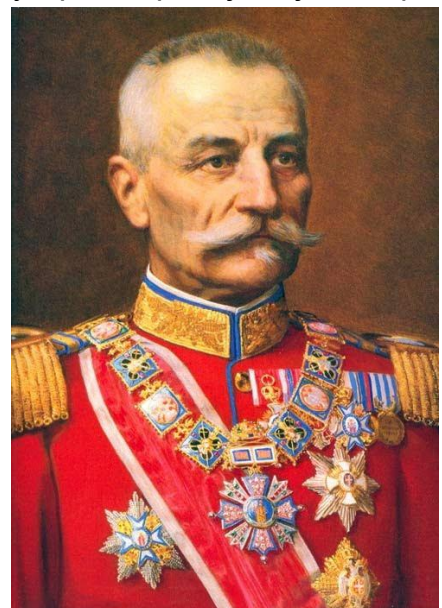
У ноћи између 28. и 29. маја 1903. официри завереници убили су Краља Александра Обреновића и Краљицу Драгу. Војска је на своју руку извела државни удар и прогласила Кнежевића Петра Карађорђевића за Краља Србије, што је својим избором потврдила Народна Скупштина 15. јуна. После 45 година Карађорђево потомство поново долази на чело српске државе, чиме почиње нови период у њеном развоју. "Желим да будем прави уставни Краљ Србије" – рекао је Краљ Петар I у свом прогласу током полагања заклетве.

Од самог почетка своје владавине, Краљ Петар I суочио се са озбиљним препрекама. Земља је била растрзана унутрашњом политичком борбом, а Аустро-Угарска, испрва наклоњена новом српском Краљу, постала је убрзо отворени непријатељ Србије, нарочито после кризе изазване анексијом Босне и Херцеговине 1908. године.

Први балкански рат против Турске 1912, и Други – против Бугарске 1913. – окончани су тријумфом српске војске под врховном командом Краља Петра I, и ослобађањем Рашке области, Косова, Метохије и Македоније, и њиховим припајањем Србији.

Услед сталних и тешких напора у Балканским ратовима, здравствено стање Краља Петра I се погоршало, и он је 24. јуна 1914. пренео краљевска овлашћења на свог сина Престолонаследника Александра. Месец дана касније, Аустро-Угарска је објавила рат Србији, чиме је започет Први светски рат. После величанствених победа на Церу и Колубари 1914, након уласка Немачке и Бугарске у рат 1915, српска војска била је принуђена на повлачење и напуштање земље. Албанска голгота оставила је великог трага на здравље остарелог Краља. Он је ипак доживео да дочека коначну победу и ослобођење Србије, и стварање нове државе настале уједињењем Срба, Хрвата и Словенаца.

Умро је 16. августа 1921. у Београду, а сахрањен је у својој задужбини на Опленцу. Због својих заслуга у Балканским ратовима и у Првом светском рату у српском народу остао је запамћен као Краљ Петар I Ослободилац.

Његово Светло Височанство Кнез Александар

Најмлађи син Карађорђа и Јелене, Александар, рођен је у Тополи 11. октобра 1806. Школовао се у Хотину, у Бесарабији (Русија), под покровитељством руског цара. Оженио се 1830. године Персидом, ћерком војводе Јеврема Ненадовића. Имали су десеторо деце: ћерке Полексију, Клеопатру, Јелену и Јелисавету, и синове Алексија, Светозара (обојица умрли као деца), Ђорђа, Андреја, Петра и Арсена.

Крајем 1839. после султанског фермана о потврди кнежевског достојанства Кнеза Михајла Обреновића, породица Карађорђевић вратила се у Србију. Александар је ступио у службу при Главном штабу српске војске, а потом је унапређен у чин поручника и постављен за ађутанта Кнеза Михајла.

После политичких сукоба изазваних непоштовањем такозваног “Турског устава” и абдикације Милоша, а затим и Михајла Обреновића, на народној скупштини одржаној на Врачару 14. септембра 1842, Александар Карађорђевић изабран је за кнеза Србије. Након признавања кнежевске титуле од стране Русије и Турске, Кнез Александар се окренуо реформама и увођењу нових установа, како би се убрзао развој српске државе. Донет је кодекс грађанског права, уведена стајаћа војска, основана тополивица, унапређене су постојеће и основане нове школе, Народна библиотека и Народни музеј.

У Мађарској револуцији против аустријске власти 1848. у Војводини, учествују и чете добровољаца из Србије под командом Стевана Книћанина, које је као помоћ Србима у њиховој борби за аутономију послао Кнез Александар Карађорђевић. Као наставак национално-политичког покрета из 1848, развила се панславистичка идеја о Југословенској Краљевини, која је уз “Начертаније” Илије Гарашанина, четири године раније написан српски политички програм, утицала да основ српске спољне политике постане свест о мисији ослобађања свих јужнословенских народа од аустријске и турске власти.

У унутрашњој политици, Кнез Александар долази у сукоб са члановима Совјета, што кулминира сазивањем Светоандрејске народне скупштине у децембру 1858, која је изнудила његову абдикацију.

После силаска са кнежевског трона, Кнез Александар се повукао на своје имање у близини Темишвара (Румунија). Његов миран живот пореметила је оптужба да је за заверенике у атентату на Кнеза Михајла обезбедио новац и оружје. Осуда за дело које није учинио дубоко га је повредила. Династичке борбе су се још више распламсале, и Кнез Александар тек тада узима активно учешће у њима. У својим изјавама гнушао се помисли на недело које су му приписивали противници, борећи се свом снагом да на српски престо поново дође један Карађорђевић. Кнез Александар Карађорђевић умро је у Темишвару, 3. маја 1885. Сахрањен је у Бечу, а његови земни остаци пренети су 1912. у маузолеј цркве светог Ђорђа, задужбину Краља Петра I на Опленцу.

Врховни Вожд Карађорђе

Родоначелник династије Карађорђевић, Ђорђе Петровић Карађорђе рођен је 15. новембра 1752. у селу Вишевцу, у лепеничком срезу. За време Отоманске окупације Србије и Балкана. У то време, Срби су чешће користили презимена настала као „очевска“, него породична презимена. Родитељи Ђорђа Петровића били су Петар и Марица Живковић. Ђорђе Петровић оженио се 1786. године Јеленом Јовановић из Маслошева. Из тог брака родило се седморо деце – ћерке Сава, Сара, Полексија и Стаменка, и синови Сима (умро по рођењу), Алекса (умро у 29. години у Кишињеву, Русија, данашња Молдавија) и Александар.

Убрзо по заснивању породице Карађорђе је прешао у Срем, где је као добровољац учествовао у аустријско-турском рату 1787-1791, под командом Радича Петровића. За исказану храброст добио је Златну медаљу и подофицирски чин.

По повратку у Србију, Карађорђе одлази у хајдуке, у чете Лазара Добрића и Станоја Главаша, а затим и сам постаје вођа устаника. Успостављање ограничене самоуправе у Београдском пашалуку омогућава Карађорђу да се врати земљорадњи и трговини и уреди своје имање у шумадијској варошици Топола.

Релативни мир у Србији престаје 1801. године, завођењем јаничарске страховладе. Српски народ доспева у најтеже стање ропства, понижења и патње, незапамћених од пада под Турке. Јаничарски терор кулминира покољем најугледнијих Срба – сечом кнезова.

Као одговор на покољ и догађаје који су му претходили, преживеле српске вође састале су се на народном збору у Орашцу, на Сретење 14. фебруара 1804. године. Окупљени побуњеници изабрали су Карађорђа Петровића за вођу устанка против дахија. Од тог дана његов живот постаје нераскидиво везан за судбину Првог српског устанка. Он постаје средишна личност и покретачка снага свенародног покрета за национално ослобођење. Он је врховни предвођа, Господар и Вожд српски, државотворац, војсковођа и дипломата.

После погубљења дахија, устаници се супротстављају султановој војсци. Уследиле су српске победе у биткама на Иванковцу 1805, Мишару и Делиграду 1806. Крајем 1806. године устаници ослобађају Београд, а 1807. године у Србији више није било турских утврђења. Ове победе су се догодиле пред сам почетак Руско-турског рата крајем 1806, присиле су Турке на преговоре. “Ичковим миром”, Србија је требало да постане вазална турска кнежевина, али су Карађорђеви амбиције биле пуна независност и ослобођење свих Срба под турском влашћу. После склапања савеза са Русијом у пролеће 1807, рат против Турске се наставио. Ослобођена је јужна Србија, а српска војска продрла је у област Рашке и успоставила везу са Црном Гором. После пораза на Чегру, Срби су се повукли на Мораву, настављајући борбе у Тимочној крајини и Подрињу.

Упоредо са ослобађем територија, стварана је српска државна управа и учвршћиван положај Војвода. Основани су Правитељствујушчи Совјет, судови, поште, регуларна војска, Велика школа у Београду и основне школе по свим већим местима у Србији. Карађорђеви закони и уставне реформе дају Србији карактер правне државе. Крајем 1808, он је проглашен за наследног српског војводу, а Уставном реформом из 1811, учврстио је свој положај вође устаника и државе.

Мир није трајао дуго. Због Наполеоновог похода, Русија потписује мир са Турском 1812. и оставља Србију да се сама суочи са неупоредиво бројнијом и боље опремљеном турском војском. После неприхватања Букурештанског мира и пропалих преговора, Турци покрећу велику офанзиву 1813. године. Дугогодишње ратовање ослабило је српску војску, и Први српски устанак у крви је угушен.

Карађорђе је са породицом и најистакнутијим војводама прешао у Аустрију, а потом у Бесарабију (Русија). После неуспелог покушаја да да убеди руског Цара да уђе у рат против Турске, Карађорђе ступа у контакт са грчком организацијом “Хетерија”, чији је циљ био заједнички устанак Грка, Срба и Бугара и стварање велике балканске државе. Са намером да покрене заједничку борбу, Карађорђе тајно прелази у Србију. По налогу турског везира и Кнеза Милоша, Карађорђе је убијен у Радовањском Лугу код Смедерева, у ноћи између 24. и 25. јула 1817. године. Његово тело почива у маузолеју цркве Светог Ђорђа на Опленцу, задужбини Краља Петра I.

Карађорђева популарност прерасла је временом у легенду и изван граница устаничке Србије. Хришћани су у њему видели божијег изасланика, Срби из Аустрије сматрали су га својим царем који ће их избавити из руку туђинаца, а црногорски митрополит назвао га је ујединитељем српског народа. И за савремену генерацију Срба Карађорђе је синоним народног вође, идол и инспирација.

Дворски комплекс

Као велики љубитељ архитектуре и уметности, Његово Величанство Краљ Александар I изградио је, својим личним средствима, Дворски комплекс, драгуљ историјског наслеђа Србије, који чине два стилски и идејно различита дворска здања – Краљевски и Бели двор, као и дворски парк – ремек-дело пејзажне архитектуре.

Краљевски двор као најдоминантнији објекат на простору дворског комплекса био је дом краљевске породице од 1929. године када је градња приведена крају. Замисао о подизању новог владарског дома и његовом измештању из средишта града у мирније и присније окружење потекла је од Краља Александра I Карађорђевића лично,

непосредно уочи његовог венчања с румунском Принцезом Маријом, 1922. године. За локацију своје породичне куће, краљ је одабрао највиши брег Дедиња, који је истовремено и изолован, али и доминантан у широј визури Београда. Краљевски двор обједињује елементе српско-византијске архитектуре, балканске варошке куће и европске аристократске виле. Главни архитекта био је Живојин Николић, који се знатно ослањао на своје колеге – Николаја Краснова и Виктора Лукомског – емигранте из Русије који су после Октобарске револуције, уз благослов краља Александра I, у Србији нашли сигурно уточиште.

Као велики поштовалац уметности и као човек који је подржавао уметнике, Краљ Александар се брижно бавио стварањем дворске уметничке колекције за коју је од личних средстава куповао дела домаћих аутора и старих европских мајстора. Данас се у дворском комплексу могу витети дела Паје Јовановића, Томе Росандића, Ивана Мештровића, Јована Бијелића, Палме Векија, Ивана Ајвазовског, Жана Баптиста Карпоа, Антониа Каналета, Николе Пусена, Себастијана Бурдона и многих других.

Дворска капела посвећена је Светом Андреју Првозваном, свецу заштитнику краљевске породице Карађорђевић, њиховој крсној слави. Изградња капеле започета је исте године када и Краљевски двор и с њим је повезана ходником са колонадом, која посетиоцима пружа прекрасан панорамски поглед на северни, западни и јужни део Београда, те на неговане ружичњаке испод терасе. Дворска капела је изграђена по узору на средњовековну Краљеву цркву манастира Студеница, задужбине краља Милутина, и на Цркву Св. Андреја на реци Треска у Македонији, спомен-цркву сина краља Вукашина. Дворску капелу осликали су руски мајстори, који су претходно пропутовали Србијом како би се упознали са врхунским примерима нашег средњовековног фрескосликарства и пренели у Дворску капелу неке од најпознатијих и најлепших фресака.

Испред главног улаза у Краљев двор пружа се леп поглед на павиљон који је прављен као архитектонски оквир за чувену скулптуру Ивана Мештровића „Повијест Хрвата“, која се налази у центру овог павиљона. То је скулптура коју је Краљ сопственим средствима откупио од Мештровића за износ који је, у то време, био прилично значајан. Био је то његов

допринос идеји о троименом народу, визуелизација његове жеље уједињења Јужних Словена у Краљевину Срба, Хрвата и Словенаца. Базен који се налази испред тог белведера, није прављен као базен за купање, већ као рефлектујућа површина, као глатко водено огледало у коме ће се видети одраз овог објекта.

Пут према Краљевском двору води поред такозване Сламнате куће која је направљена по узору на сеоске куће Тополе, одакле потиче родоначелник династије – вожд Карађорђе Петровић. То је први објекат који је подигнут у овом комплексу из које је Краљ Александар I лично надгледао изградњу. Након завршетка градње Краљевског двора ову кућу је користила Краљица Марија, која је у њој неко време имала свој уметнички атеље, док је касније Сламната кућа служила као учионица за краљева три сина, Престолонаследника Петра и Краљевиће Томислава и Андреја.

Највећи део непрегледног дворског парка прекривају пажљиво пројектоване парковске целине енглеског стила пејзажне архитектуре, по којима дрвеће, шибље и

цвеће расте што више налик на природу. Контраст овом концепту пружају цветне леје, ружичњаци и травњаци који окружују двореве уређени у француском стилу који одликује строга, симетрична форма. Заслуга за ово лепо лице Дворског комплекса припада Ренеу Едуарду Андреу, који је, заједно са својим оцем био задужен за вртну архитектуру чувеног Версаја и неке од главних градских паркова Париза.

За разлику од Краљевског двора, који је уздигнут на највишем врху брега и видљив из околине, Бели двор, који се налази у јужном делу Дворског комплекса, ушушкан је и добро сакривен од погледа. Краљ Александар I желео је да га сагради као резиденцију за своја три сина, Престолонаследника Петра (будућег Краља Петра II) и Краљевиће

Томислава и Андреја, а званични конкурс за изградњу расписан је у пролеће 1934. године. На конкурс је, са својим пројектом у неокласичном стилу, победио београдски архитекта Александар Ђорђевић. Међутим, само два месеца након што је изградња Белог двора започета, краљ Александар I је током званичне посете Француској, 9. октобра 1934. године, убијен у атентату у Марсељу. Изградња је, ипак, настављена и Бели двор је завршен 1937. године.

Здање Белог двора задивљује посетиоце својом једноставношћу, племенитом елеганцијом, равнотежом и симетричном прецизношћу дизајна. Његови унутрашњи зидови богато су украшени ремек-делима ликовне уметности европске декорације. Од уласка у хол, па преко централне сале, дворске трпезарије, Златног салона, па све до Малог салона и библиотеке, посетиоци се упознају са деловима намештаја и других елемената ентеријера у стилу Луја XV и Луја XVI.

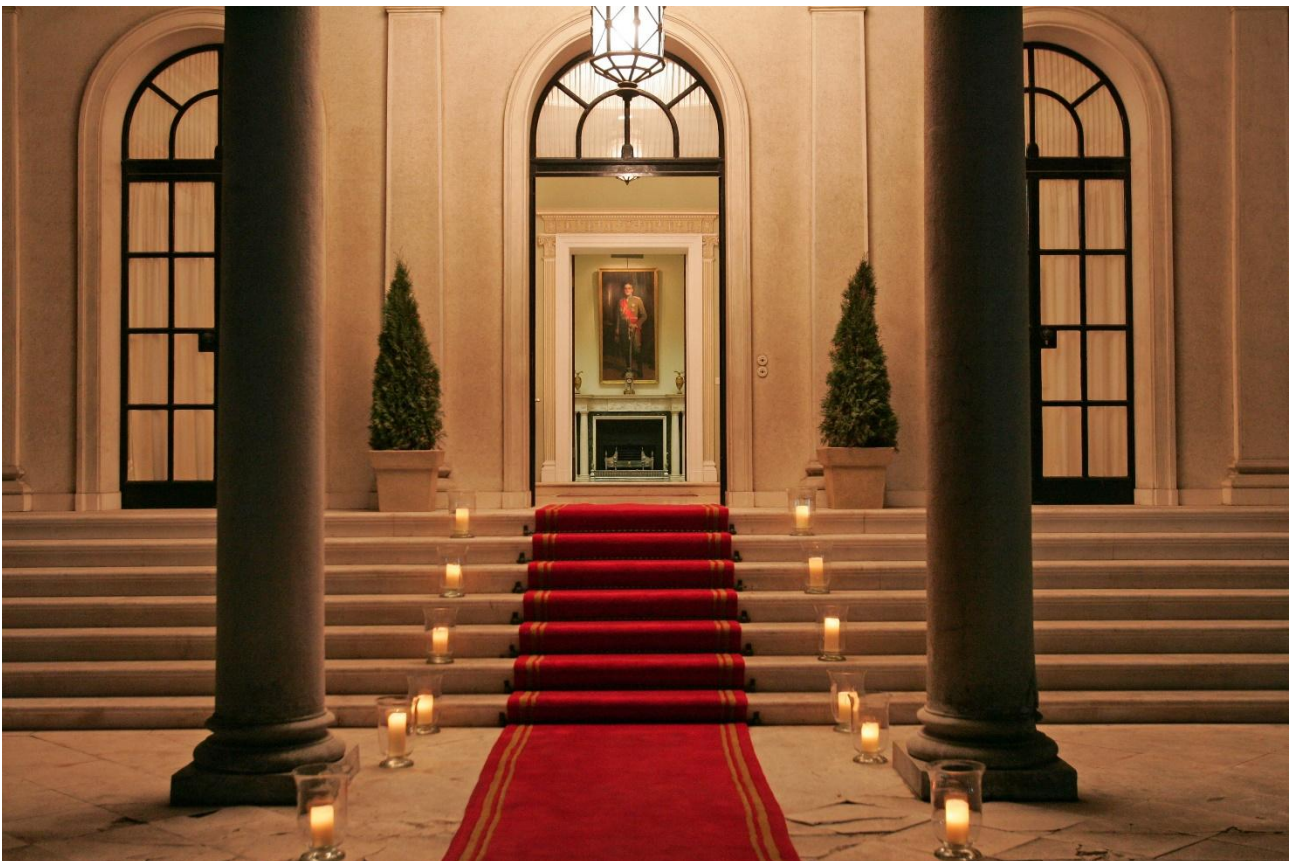
Њ.К.В. Престолонаследник Александар трајно се вратио у своју домовину, после скоро 60 година живота у изгнанству, на свој рођендан, 17. јула 2001. године, заједно са својом супругом, Њ.К.В. Принцезом Катарином и његова три сина Принчевима Петром, Филипом и Александром.

Након повратка Престолонаследника Александра и Принцезе Катарине у Србију у Дворском комплексу организовани су бројни хуманитарни и културни догађаји: Божићни и Ускршњи приједи за децу без родитељског старања, Конференције српске медицинске дијаспоре, приједи за најбоље ученике средњих школа из Србије и Републике Српске, као и многи уметнички и културни догађаји.

Једна од првих одлука Престолонаследника Александра након повратка у отаџбину била је да отвори Дворски комплекс за јавност и да омогући посетиоцима да уживају у овом драгуљу српске историје. Њихова Краљевска Височанства настоје да поздраве сваку групу посетилаца која долази у обилазак, јер уживају у сусрету са људима из целог света, с којима причају о српској култури, лепоти Србије и њеним дивним људима.

Дворски комплекс посетили су многе познате личности из земље и иностранства, као што су: Принц Чарлс, Краљ Карл Густав и Краљица Силвија од Шведске, Велики Војвода Луксембурга, Принц Алберт од Монака, Краљ Константин и Краљица Ана Марија од Грчке, Краљ Михаило од Румуније, Краљ Симеон од Бугарске, Патријарх Павле, Патријарх Иринеј, Патријарх Порфирије и многи други.

ОДГОВОРИ НА ЧЕСТО ПОСТАВЉАНА ПИТАЊА

1. Да ли је српски Краљевски престо упражњен?

Када је преминуо Краљ Петар II, његов једини син, Престолонаследник Александар, постао је нови Краљ. Пренос Краљевства био је моменталан, безуслован и неопозив. Док је Краљ жив, његов најстарији син је Престолонаследник, без обзира на то да ли је пунолетан или не. У тренутку смрти Престолонаследниковог оца Краља Петра II, Престолонаследник постаје Краљ и старешина Краљевске породице.

Старешинство над Краљевском породицом и функција, као и достојанство Краља спојени су у истој личности. Њ.К.В. Престолонаследник Александар тренутно не користи званично титулу Краља, али то нема никаквог утицаја на његов положај и права. Положај и право Краља могу се напустити само чином формалне абдикације, у ком случају дотадашњи Престолонаследник аутоматски постаје нови Краљ.

2. Како се у Србији наслеђује престо?

Наслеђе се преноси у мушкој примогенитури, што значи од оца на најстаријег сина, све док постоји директна линија наслеђивања. Ако се директна линија прекине, начело примогенитуре се поново успоставља по старешинству првородства међу браћом последњег Монарха.

То значи да редослед рођења деце Монарха условљава редослед њиховог права на наслеђе престола и да по том начелу не постоји компонента избора нити аутономне воље. У случају формалне абдикације било ког члана Краљевске породице на његово место у редоследу наслеђивања, то место аутоматски припада следећем члану Краљевске породице по старешинству првородства.

Изузетно, ово се правило може и другачије уредити вољом Монарха који нема директног потомства.

У Краљевској породици Србије, по стању месеца маја 2022. године, редослед наслеђивања је следеће:

Монарх (Александар II) (17. јули 1945. године)

1. Њ.К.В. Принц Наследник Филип (15. јануар 1982. године)
2. Њ.К.В. Принц Стефан (25. фебруар 2018.)
3. Њ.К.В. Принц Александар (15. јануар 1982. године)
4. Њ.К.В. Принц Никола
5. Њ.К.В. Принц Ђорђе
6. Њ.К.В. Принц Михаило

7. Њ.К.В. Принц Владимир
8. Њ.К.В. Принц Димитрије

3. Ко данас сачињава Краљевски Дом Србије и Југославије?

Краљевска породица Карађорђевић има своју Старију линију која произилази директно од Карађорђа преко његовог сина Кнеза Александра, унука Краља Петра I, праунука Краља Александра I, чукунука Краља Петра II и чукун-чукунука, садашњег старешине Краљевске породице, Александра.

Старија линија такође укључује све директне потомке било ког Краља из породице Карађорђевић, што се у овом тренутку односи на директне потомке Краља Александра I и Краља Петра II. Старија линија Краљевске породице данас се грана на три стране. Грану блаженопочившег Краља Петра II која је владајућа и данас је представљају Њ.К.В. Престолонаследник Александар, његови синови Принчеви Петар, Филип и Александар и његова супруга Принцеза Катарина.

Грану блаженопочившег Краљевића Томислава представљају његови синови Принц Никола са својом супругом Принцезом Љиљаном и кћерком Принцезом Маријом, Принчеви Ђорђе и Михајло, кћерка Принцеза Катарина (г-ђа Дезмонда де Силве) и Принцеза удова Линда.

Грану блаженопочившег Краљевића Андреја представљају његови синови Принц Владимир са својом супругом Принцезом Бригитом, Принц Димитрије и кћерке Принцезе Татјана и Лавинија.

Старешина гране блаженопочившег Краљевића Томислава је Њ.К.В. Принц Никола. Старешина гране блаженопочившег Краљевића Андреја је Њ.К.В. Принц Владимир.

Млађа линија Краљевске породице Карађорђевић, која нема никаквих наследних права, потиче од Карађорђа, а наставља се преко његовог сина Кнеза Александра и његовог сина Кнеза Арсена и унука Кнеза Павла, до праунука Кнеза Александра. Ту линију данас представља удовица Њ.К.В. Кнеза Александра, Кнегиња Барбара, његови синови Кнежеви Димитрије, Михаило, Сергије, Душан, његова кћерка Јелена, као и његова сестра Кнегиња Јелисавета (г-ђа Мануел Уљоа).

4. Какве обавезе има Старешина Дома према члановима, а какве чланови према Старешини?

Старешина Краљевске породице Престолонаследник Александар, неспорни је ауторитет за чланове Краљевске породице и њихов укупан статус у Краљевској породици произилази из његове воље. Старешина Краљевске породице

Престолонаследник Александар је заштитник чланова породице, а они су дужни да поштују његов положај и одлуке. Односи у Краљевској породици регулишу се породичним Правилником за чланове породице који прописује Монарх. Част Старешине породице, част је читаве Краљевске породице, престола и Круне.

Огрешење о част Старешине Краљевске породице равно је огрешењу о Краљевску породицу, престо и Круну. У случају теших огрешења о част Краљевске породице, Старешина може да донесе одлуку о суспензији титуле и ранга члана Краљевске породице, укључиво и искључење из састава Краљевске породице. Таква одлука обавезује читаву Краљевску породицу, све до окончања процедуре предвиђене Правилником.

Важност и примена Правилника не зависе од фактичке власти Краља. Старешина Краљевске породице је Престолонаследник Александар. Он је извор легитимитета свих чланова породице. Без Старешине не постоји ни Краљевска породица, нити њени чланови могу имати привилегију ранга и титуле сами по себи.

5. Ко има право на ранг и титулу?

Сваки члан Краљевске породице може имати титулу и ранг. Под титулом се подразумева квалификација “Краљевско Височанство” која по досадашњој пракси припада сваком члану Краљевске породице. Ранг је назив који одлуком Старешине и одредбама Правилника припада појединим члановима Краљевске породице, било по основу рођења, било по основу воље Старешине Краљевске породице.

По Правилнику, сви синови Монарха су Принчеви (или Краљевићи), а сви остали чланови Краљевске породице, Кнежеви и Кнегиње. Међутим, како је последња верзија Правилника донета још 1930. године када је број чланова Краљевске породице био много мањи, постојећа пракса коју примењује Круна нешто је другачија. Тако се синови Старешине ословљавају као Принчеви, наследник Круне је Принц-Наследник (или Краљевић-Наследник), а сви припадници Старије линије Краљевске породице имају ранг Принца или Принцезе. Припадници Млађе линије имају право на ранг Кнеза и Кнегиње.

Женски потомци чланова Краљевске породице имају право на титулу и ранг по основу чланства у Краљевској породици само до удаје. После тога, пракса је да Старешина Краљевске породице одобри личну титулу и ранг женским потомцима Краљевске породице, али без права преноса на супруга или потомство.

6. Да ли су српски и југословенски владари крунисани?

Пракса је била различита. Српски владари су по правилу били миропомазани (изузетак је Књаз Милан Обреновић II, који је био већ тешко оболео када је ступио на престо), али је само Краљ Петар I и крунисан и миропомазан. Краљеви Александар I и Петар II нису ни крунисани ни миропомазани.

Чин миропомазанја је Света тајна, док је чин крунисања ритуал. Краљевски знаци или регалије, начињени су за крунисање Краља Петра I 1904. године и налазе се у Историјском музеју Србије у Београду. Ту спадају краљевска круна, скиптар, шар и краљевска порфира (огртач постављен хермелином).

7. Да ли постојање Намесника значи да не постоји Краљ?

Намесници управљају у име Краља, а не уместо Краља. Привилегије које поседује Краљева личност не могу се пренети на Намеснике, као ни прерогативи Круне. Посебне привилегије Намесника ни на који начин не нарушавају нити замењују привилегије Краља. Сходно томе, постојање Намесништва не значи упражњеност престола.

8. Да ли је Краљ Петар II абдицирао?

Краљ Петар II није никада абдицирао. Акт о абдикацији је формални чин, који мора постојати у писменој форми и бити прописно посведочен и оверен. Ступањем на снагу акта о абдикацији Краља, по правилу Престолонаследник моментално преузима функцију и власт Краља.

9. Постоје ли живи директни потомци других националних владарских породица у Србији и Југославији?

У Србији нема директних живих потомака других националних Краљевских породица. Њ.К.В. Престолонаследник Александар по вишеструкој линији индиректно вуче порекло од преднемањих српских жупана, као и од раних Немањиха (од Стефана Немање до Краља Драгутина) и раних босанских Котроманића.

Црногорски владарски род Петровића – Његоша има директно потомство у личности Принца Николе Петровића – Његоша и његовој деци, Принцу Борису и Принцези Алтинај, а по женској линији у постојећим генерацијама Карађорђевића.

10. Шта су саветодавна тела Круне?

По Оснивачком акту од 15. фебруара 1992. године, саветодавна тела Круне су: Крунско веће, Крунски савет и Крунски кабинет (основан касније). Крунско веће је уже тело са највише десет чланова (не рачунајући чланове Краљевске породице) који се именују од стране Круне на неодређено време. Крунско веће се бави дневним пословима Круне.

Крунски савет је шире тело са највише 30 чланова, које Круна именује са доживотним мандатом. Ово се тело бави стратешким питањима од највећег значаја за судбину народа, државе и Круне. Чланове Савета Круна именује са листе кандидата коју предлаже сам Савет. Круна може, по потреби, извршити именовање *in rectore*, што значи да је именовање извршено у дискрецији и за њега знају само Круна и лице које је именовано на такав начин. У изузетном случају, Круна може сазвати заједничку седницу свих саветодавних тела која се тада трансформишу у Крунски сабор.

Саветодавним телима Круне председава Круна, која за послове координирања именује Канцелара, или послове Канцелара делегира неком од чланова Крунског већа. Круну отелотворује Старешина Краљевске породице.

Чланови Крунског већа су Њ.К.В. Принц Петар, Њ.К.В. Принц Наследник Филип, Њ.К.В. Принц Александар, Драгомир Ацовић, Бранко Терзић и Душан Бабац.

Чланови Крунског савета су проф. др Александар Симић, академик г. Матија Бећковић, г. Душан Ковачевић, г. Предраг Марковић, проф. др Никола Моравчевић, др Милан Париводић, проф. Чедомир Антић, проф. др Богољуб Шијаковић, г. Емир Кустурица, г. Слободан Марковић, г. Дарко Спасић, г. Владан Живуловић, проф. др Коста Чавошки, г. Владан Вукосављевић, г. Зоран Живановић, г. Бојан Суђић, др Марко Бумбаширевић, г. Милосав Тешић и г. Мирко Петровић.

Чланови Крунског кабинета су г. Владимир Гајић, г. Драгослав Мицић и г. Зоран Трифуновић.

11. Да ли је после 1970. Круна додељивала било какве титуле?

Не. После смрти блаженопочившег Краља Петра II ниједна титула није била додељена било коме. Само су три сина (Принц Петар, Принц Филип и Принц Александар) Њ.К.В. Престолонаследника Александра рођени са титулама. Штавише, Круна је прихватила да женски чланови Краљевске породице који су рођени са титулама Принцеза могу да наставе да користе своје титуле чак и после склапања брака, а такође и у случају развода брака. Ова почаст је личне природе и не може бити пренета ни на њихове супруге, нити на њихово потомство.

Пошто је Круна једини извор свих почести Краљевске породице, ниједна титула нити ранг немају ваљаност уколико нису одобрени од стране Старешине Краљевске породице.

12. Да ли је могуће изнети или отуђити било које предмете из Дворова на Краљевском имању на Дедињу?

Сви предмети из Дворова на Краљевском имању на Дедињу потпуно су заштићени постојећим законима и не могу бити изнети без сагласности између Владе Србије и Њ.К.В. Престолонаследника Александра.

Пре него што се Њ.К.В. Престолонаследник Александар уселио у кућу својих предака, направљен је потпун инвентар Дворова и потписан од опуномоћених представника Савезне Владе и Круне. Сви предмети су снимљени видео камером и фотографисани, а сва евиденција достављена у три примерка (1) Савезној Влади, (2) Круни и (3) националној институцији највишег реномеа.

13. Да ли ће уметнички предмети из Краљевских Дворова на Дедињском Комплексу бити рестаурирани?

Пројекат рестаурације и конзервације припрема се у тесној сарадњи са Министарством културе Републике Србије, Народним музејом, Народном библиотеком и Музејом примењених уметности и биће спроведен на начин и у облику који предложе ове националне установе највишег ауторитета и највећег угледа.

14. Зашто је гроб бивше Титове љубавнице још увек на Краљевском имању?

Госпођица Даворјанка Пауновић (1921-1946) је сахрањена у близини Белог Двора 1946. године. Њена судбина била је трагична, а Круна на њу гледа као на сведочанство давно прошлих времена и уколико њена породица не затражи да се њени посмртни остаци преместе на друго место, остаће ту где су.

15. Ко је изградио Краљевске Дворове на Дедињу?

Краљевски Двор на Дедињу изградио је Њ.В. Краљ Александар I, деда Њ.К.В. Престолонаследника Александра. Служио је као породична кућа, а Краљевски пар, заједно са својим најстаријим сином (будућим краљем Петром II) преселио се у њега из Новог Двора у Београду, који је до тада служио као приватна резиденција Краља. Њ.В. Краљ Александар је 1933. године декретом одредио да Нови Двор у Београду (тренутно коришћен као званична резиденција председника Србије) у будуће служи као Народни музеј, а Двор је преуређен у складу са тим.

Њ.В. Краљ Александар I је 1934. године започео изградњу новог здања које ће касније носити назив Бели Двор, чија је намена била да служи као приватна резиденција за његова три сина, Престолонаследника Петра, Принца Томислава и Принца Андреју. Изградња је настављена након атентата на Краља Александра I у Марсеју и довршена 1936. године.

По завршетку изградње, Бели Двор је од 1936. до 1941. привремено дат на коришћење Њ.К.В. Кнезу Павлу као првом међу три Намесника у Краљевини, а до пунолетства Њ.В. Краља Петра II. Нови београдски Двор, који је у то време већ био дом Народног музеја, добио је 1936. ново име, Музеј Кнеза Павла.

16. Какав је имовински статус Краљевских Дворова на Дедињу?

Имовински статус Краљевског Двора и Белог Двора у Београду (Дедиње) је следећи. Након смрти Његовог Височанства Краља Александра I и током Намесништва Њ.К.В. Кнеза Павла, др Раденка Станковића и др Иве Перовића, Окружни суд Града Београда који је био надлежан за оставинску расправу иза блаженопочившег Краља Александра I, издао је 27. октобра 1938. године решење број О.428/34, којим се одређује укупна непокретна и покретна имовина Краља Александра I, описана детаљно у горе поменутом решењу београдског Окружног суда.

Решење наводи у тачкама 1-7 сву непокретну имовину на Дедињу, наводећи бројеве парцела из земљишних књига, укључујући Двор са околним земљиштем и шумом, као и зграду Белог Двора са пратећим објектима. Горе поменути решењем Окружног суда Града Београда проглашени су за наследнике целокупне приватне непокретне и покретне имовине блаженопочившег Краља Александра I Ујединитеља његови малолетни синови Њ.В. Краљ Петар II, Њ.К.В. Принц Томислав и Њ.К.В. Принц Андреј у једнаким деловима.

Ово решење постало је правоснажно 4. марта 1939. године. Сва ова имовина, као и остала имовина Краљевске породице конфискована је на основу декрета Председништва президијума Народне скупштине Федеративне Народне Републике Југославије пов. бр. 1433 од 2. августа 1947. године, који у тачки 6, члан А, наводи да су "Двор на Дедињу и Бели Двор регистровани у земљишним књигама Града Београда бр. 7 на име Петра, Томислава и Андреја Карађорђевића, изводи из земљишних књига бр. 82, 86 и 89 за 9 парцела". Горе наведени декрет стављен је ван снаге Законом о стављању ван снаге декрета о конфискацији имовине и одузимању држављанства породици Карађорђевић из 2001. године. Овај закон одредио је да ће услови за повраћај конфисковане имовине бити одређени посебним законом. Овакво стање остало је непромењено до данас.

17. Шта је истина о припадништву појединих чланова Краљевског Дома тајним друштвима?

Тешко је рећи јесу ли и који су од бројних чланова Краљевске породице садашњи (или бивши) припадници неког од стотина тајних удружења. У духу породичних правила, свако такво чланство подлеже санкцијама Старешине Краљевске породице, али никакав сличан захтев никад није примљен нити одобрен.

Будући да се ово питање и контраверзе обично односе на масонску организацију и Ред Соломоновог храма, важно је знати да Њ.К.В. Престолонаследник Александар није, нити је икада био члан било које масонске ложе, као ни било које од бројних организација и секти које се прокламују као наследници историјског Реда Соломоновог храма.